

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΣΔΔΑ

ΤΕΘΕΝΤΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΣΔΔΑ

ΤΕΘΕΝΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΣΔΔΑ 2021

Θέμα 1ο 2021 (μη κληρωθέν)

Η αρχή της ισότητας και οι ειδικότερες εκφάνσεις της.

Εξηγείστε τη σχέση:

- 1.Ισότητας και δημοσίων 'βαρών'
- 2.Ισότητας και θετικών διακρίσεων(υπέρ κοινωνικών ομάδων οι οποίες υφίστανται διακρίσεις ή βρίσκονται σε μειονεκτική θέση)
- 3.Ισότητας και κοινωνικού κράτους δικαίου ως προς την άνιση πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες π.χ.θέσεις σε παιδικούς σταθμούς.

Θέμα 3ο 2021 (μη κληρωθέν)

Με την συνθήκη του Άμστερνταμ, διαμορφώθηκε το πλαίσιο και η θεσμική δυνατότητα 'ενισχυμένων συνεργασιών', ενώ οι μεταγενέστερες ευρωπαϊκές συνθήκες ρυθμίζουν ειδικότερα τη διαδικασία συγκρότησής τους. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόσφατη διμερής συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας περί αμοιβαίας αμυντικής 'συνδρομής' παρουσιάστηκε, μεταξύ άλλων, ως μία πρώτη εκδήλωση του υπό διαμόρφωση αμυντικού 'βραχίονα' της Ε.Ε.

- 1.Εξηγείστε την έννοια της 'ενισχυμένης συνεργασίας' καθώς και τις σχετικές ρυθμίσεις των συνθηκών
- 2.Τι γνωρίζετε για την Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO) και τις άλλες διατάξεις της Συνθήκης της Λισσαβόνας (ΣτΛ) για την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ)
- 3.Ποιές θα μπορούσαν να είναι οι επιπτώσεις στη συνολική φυσιογνωμία της Ε.Ε. από μία ενδεχόμενη γενίκευση των 'ενισχυμένων' συνεργασιών

Θέμα 2ο 2021 (Κληρωθέν)

1. Ποια η σχέση μεταξύ ατομικών δικαιωμάτων και δημοσίου συμφέροντος. Αναφέρετε ένα παράδειγμα.
2. Αναφέρετε τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του κράτους δικαίου.

Απαντήσεις

ΠΡΩΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποια η σχέση μεταξύ ατομικών δικαιωμάτων και δημοσίου συμφέροντος. Αναφέρετε ένα παράδειγμα.

Εισαγωγή

- Ατομικά δικαιώματα:

Επίτευγμα των νεότερων χρόνων για δύο λόγους: η ιδέα του ατόμου είναι κεντρική στην πολιτική και νομική φιλοσοφία του Διαφωτισμού και το ανθρώπινο άτομο βρίσκεται στο επίκεντρο του κυρίαρχου πλέον Φιλελευθερισμού.

- Συνταγματικός φιλελευθερισμός: αρθρώνεται κατά βάση γύρω από την ανώτατη δυνατή νομική προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του ατόμου.
- Δικαιώματα: τριπλή διάκριση σε πολιτικά, κοινωνικά και ατομικά.
- Η έννοια του δημοσίου συμφέροντος:

Δεν υπάρχει ένας καθολικά αποδεκτός ορισμός της έννοιας αυτής από την επιστημονική κοινότητα.

Αναφέρεται στον δημόσιο χώρο και τα κοινά πράγματα σε αντίθεση προς τα ατομικά δικαιώματα.

Διάκριση: δημόσιο συμφέρον γενικό και ειδικό.

Κυρίως μέρος

- Δύο κρίσιμες επισημάνσεις ως προς τη σχέση μεταξύ ατομικών δικαιωμάτων και δημοσίου συμφέροντος.

Κατά πρώτον, τα ατομικά δικαιώματα κατοχυρώνονται αλλά εντός των θεσμικών ορίων που θέτουν τα συνταγματικά κείμενα.

Κατά δεύτερον, το φιλελεύθερο και δημοκρατικό κράτος περιστέλλει διά του Συντάγματος το πεδίο άσκησης των ατομικών δικαιωμάτων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ

Π.χ.: Ελληνικό Σύνταγμα (άρθρο 17 παρ. 1, άρθρο 106, άρθρο 24 παρ. 1, όπου τίθενται όρια και περιορισμοί ιδιοκτησιακού, οικονομικού και περιβαλλοντικού περιεχομένου).

- Τα ατομικά δικαιώματα στο Σύνταγμα της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας.

Ιδιαίτερη έμφαση σε: οικονομική ελευθερία, προστασία του ιδιωτικού βίου, προστασία του ασύλου της κατοικίας, θρησκευτική ελευθερία, αρχή του νόμιμου δικαστή.

- Το ατομικό δικαίωμα μπορεί να υποχωρήσει στο όνομα του δημοσίου συμφέροντος.

- Παράδειγμα: η πανδημία και ο υποχρεωτικός χαρακτήρας του εμβολιασμού.

Υποστηρίζεται ότι ο υποχρεωτικός χαρακτήρας του εμβολιασμού προσκρούει στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος που προβλέπει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου.

Ωστόσο, πρόκειται για μια ελλιπή ανάγνωση του εν λόγω άρθρου, δεδομένου ότι το ίδιο άρθρο προβλέπει την ελεύθερη ανάπτυξη «εφόσον δεν βλάπτει την ελευθερία των άλλων».

Επίλογος

- Στον πολιτικό – συνταγματικό φιλελευθερισμό, ισχύει η αρχή της βλάβης (ή της ζημίας), με βάση την οποία η άσκηση της ατομικής ελευθερίας δεν πρέπει να οδηγεί στην πρόκληση βλάβης σε ένα άλλο ή σε άλλα άτομα (J. S. Mill).
- Μαρξιστικού τύπου κριτική στην έννοια του δημοσίου συμφέροντος: υποστηρίζεται ότι αυτή συσκοτίζει και, εν τέλει, παραβλέπει τον ταξικό χαρακτήρα των σύγχρονων κοινωνιών.

Αποτίμηση

- Αρκετά απαιτητικό θέμα, για δυο κυρίως λόγους:

Ο πρώτος απορρέει από την έλλειψη ενός καθολικά αποδεκτού ορισμού της έννοιας του δημοσίου συμφέροντος.

Ο δεύτερος είναι ευρύτερος και αναφέρεται στη σχέση του ειδικού με το όλον, του ατομικού με το συλλογικό, του επιμέρους με το γενικό.

- Λόγω της ιδιαίτερης επικαιρότητάς του, που οφείλεται στην αντιμετώπιση της τρέχουσας πανδημίας από το κράτος, ο υποψήφιος καλείται να αποφύγει τις ιδεολογικές προβολές και την σκοπίμως πολιτική ερμηνευτική του Συντάγματος.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αναφέρετε τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του κράτους δικαίου.

Εισαγωγή

- Ιστορική πορεία
Πρώτες σποραδικές και έμμεσες αναφορές στο απολυταρχικό κράτος.
Henri de Bracton (13^{ος} αιώνας).
Αναφορά σε νεότερες θεωρίες κοινωνικού συμβολαίου και περιορισμό του κράτους (T. Hobbes, J. Locke, J. – J. Rousseau).
- Αποκρυστάλλωση και καθιέρωση του όρου.
Τέλη 19^{ου} αιώνα: αντιδιαστολή προς την αυθαιρεσία του αστυνομικού κράτους (Polizeistaat).

Κυρίως Μέρος

- Ορισμός της διττής έννοιας του κράτους δικαίου:
Τυπικό κράτος δικαίου ⇒ σχέσεις κρατικής – διοικητικής εξουσίας και διοικουμένων.
Ουσιαστικό κράτος δικαίου ⇒ έμφαση στις ατομικές ελευθερίες έναντι της κρατικής εξουσίας εν γένει.
- Κράτος δικαίου και ισχύον Ελληνικό Σύνταγμα:
Οργανωτική βάση (ή θεμελιώδης αρχή) του πολιτεύματος.
Η νομική σημασία των οργανωτικών βάσεων του πολιτεύματος.
Ρητή κατοχύρωση της δικαιοκρατικής αρχής (άρθρο 25 παρ. 1).
Σε ειδικότερες διατάξεις θεσπίζονται:
Η διάκριση των λειτουργιών του κράτους (άρθρο 26).
Αρχή της νομιμότητας της διοικητικής δράσης – έλεγχος και ακύρωση των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών από το Συμβούλιο της Επικρατείας (άρθρο 95).
Απονομή της δικαιοσύνης κατά το Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους.
Έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων από τα δικαστήρια (άρθρο 93 παρ. 4).
Υποχρέωση των κρατικών οργάνων να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη άσκηση των ατομικών και πολιτικών ελευθεριών (άρθρο 25 παρ. 1).
Το δικαίωμα της παροχής δικαστικής προστασίας και το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης (άρθρο 20).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ

Επίλογος

- Από το “κλασικό” στο φιλελεύθερο κράτος δικαίου ⇒ ιδιαίτερη έμφαση σε: φιλελεύθερο χαρακτήρα του κράτους, νομιμότητα της άσκησης της κρατικής εξουσίας, νομοθετικό δικαίωμα του Κοινοβουλίου, δικαστικός έλεγχος της κρατικής εξουσίας, συνταγματικότητα της άσκησης της κρατικής εξουσίας.
- Από το “κλασικό” στο κοινωνικό κράτος δικαίου ⇒ ιδιαίτερη έμφαση σε: σύζευξη του μεμονωμένου ατόμου με την ιδέα του ατόμου ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, σε δικαιώματα που έχει το άτομο ως μέλος του κοινωνικού συνόλου (εργασία, κοινωνική ασφάλιση, υγεία, παιδεία κλπ), κατοχύρωση από το Ελληνικό Σύνταγμα (άρθρο 25).

Αποτίμηση

- Η ολοκληρωμένη προετοιμασία για τον εισαγωγικό διαγωνισμό προϋποθέτει τη γνώση από τον υποψήφιο του κράτους δικαίου.
- Στοιχείο ασάφειας στην εκφώνηση: “βασικά χαρακτηριστικά”. Από την άποψη αυτή, εκτιμάται ότι, κατά την αξιολόγηση του γραπτού, ιδιαίτερο ρόλο θα διαδραματίσει η αναφορά στην αντιδιαστολή του κράτους δικαίου προς το αστυνομικό κράτος, στην διττή έννοια του κράτους δικαίου, στο φιλελεύθερο κράτος δικαίου, καθώς και η αναφορά στις προαναφερθείσες διατάξεις του συνταγματικού χάρτη της Χώρας.